
EDITORIALS

Passem pàgina

Pàg. 2

La pluralitat del món municipal

Pàg. 4

La sentència: digestió i gestió

Pàg. 6

ENTREVISTA

Pere Puigdomènech: «Una ciència forta és necessària per a la democràcia»

Michele Catanzaro

Pàg. 9

CORREU INTERNACIONAL

Entre les ruïnes de l'ordre liberal internacional

Lluís Bassets

Pàg. 14

SOCIETAT

Què veuen conservadors i progressistes?

Xavier Peytibi

Pàg. 16

Una conquesta que va capgirar la història

Àngel Delgado

Pàg. 20

POLÍTICA

La darrera paraula

Pere Lluís Huguet

Pàg. 27

La Cambra de Comerç en bones mans

Jordi Alberich

Pàg. 31

DOSSIER

Simplificació del catalanisme

Jaume Claret

Pàg. 35

Gramàtica mínima de valors compartits

Paola Lo Cascio

Pàg. 39

El futur és superar els límits del passat

Jordi Amat

Pàg. 43

ÀLBUM

Barcelona 'in concert'

Xavier Jubierre | Ferran Sendra

Pàg. 47

Morir d'èxit o el catalanisme amortitzat

Jordi Gràcia

Pàg. 55

Qüestionari: Quina hauria de ser avui la prioritat?

Divuit representants polítics, entitats i associacions responen a la pregunta de *política&prosa*

Pàg. 59

RETRAT

Jaume Plensa, l'artista tranquil

Catalina Serra

Pàg. 70

PARAULA DE...

Salvador Giner, independentista reversible

José A. Sorolla

Pàg. 75

PENSAMENT PROPÍ

Alfredo

Miquel Iceta

Pàg. 81

AFINANT

El so de la música sota les bombes

Rosa Massagué

Pàg. 86

SENSE SOROLL

Amb reverència i convicció

Ponç Puigdevall

Pàg. 89

DESTIL·LATS

Elogi del voluntarisme

Jaume Bellmunt

Pàg. 92

CULTURA VISTA

Cultura 5G

Fèlix Riera

Pàg. 95

BATECS

L'arquitectura d'un home gran

Jordi Gràcia

Pàg. 98

Passem pàgina

Idees per a una reconstrucció catalanista

Els actuals són temps de gran volatilitat. Idees que semblaven noves s'han desgastat i han envellit gairebé més despressa de com havien crescut. D'altres amb més solera, però aparentment obsoletes, demostren una renovada utilitat i també capacitat de projecció cap al futur. Aquest és el cas del catalanisme, cultura política hegemònica a Catalunya durant cent anys, identificada amb la recuperació de la llengua i la cultura, l'autogovern i la democràcia, i el bon govern constitucional al conjunt d'Espanya. I això no és tan sols un resultat del procés independentista i de les reaccions que ha aixecat a dins i a fora, sinó també dels esforços per desprestigiari-lo i fins i tot donar-lo per liquidat tant des de l'independentisme com des del camp més directament adversari.

Per al secessionisme recrescut, aquests cent anys d'història han estat merament una etapa d'immaduresa que calia superar amb l'exercici del dret d'autodeterminació i la construcció d'una república separada. Per a l'antiindependentisme reactiu, també s'ha tractat d'una etapa preparatòria, gairebé conspirativa, que conté potencialment tot el que ara ha aflorat en forma de secessionisme descarat.

Aquestes dues actituds o moviments simètrics tenen més coses en comú del

que sembla, però la més destacada és el diagnòstic. Ambdues consideren el catalanisme responsable de l'actual situació de Catalunya i el denuncien per la seva ambigüitat i el seu possibilisme. Uns el titllen de regionalisme impotent i submís i els altres de criptoindependentisme deslleial i preparatori de la secessió. Els primers refusen l'actual statu quo, perquè consideren que l'autogovern és escàs o fins i tot inexistent, mentre que els segons el troben excessiu i perillós per a la integritat territorial espanyola. Uns en nom de la república i els altres de la unitat d'Espanya, garantida per una aplicació perpètua i extensiva de l'article 155 de la Constitució, el fan culpable de tots els mals contemporanis.

No és una qüestió de terminologia, sinó de cultura i tradicions polítiques. Res més equivocat i pernicios que creure en la seva sobtada superació, tant pel que fa a l'autogovern de Catalunya com a la democràcia espanyola, dos termes entrelligats, als quals cal afegir-ne encara un tercer, el de la construcció de la Unió Europea. El catalanisme, lluny de ser una doctrina tancada o una forma d'identitat nacional, és la millor expressió catalana de la cultura democràtica del diàleg i del pacte. Com a ideologia difusa, el seu únic contingut és la transversalitat de la democràcia i de la ciutadania, que per-

met acollir i integrar en lloc de segregar i separar, compartir sobirania enlloc de dividir-les i enfrontar-les.

No es pot oblidar que, de totes les seves interpretacions i pràctiques polítiques diferents i contraposades, la darrera, protagonitzada per Jordi Pujol, no tan sols es va apropiat de tot l'espai catalanista, sinó que el va encarrilar en una direcció determinista i inexorable vers l'Estat sobirà, sobre la base del cultiu d'una mútua i profunda sospita entre el catalanisme i l'Estat espanyol, i amb el resultat d'un bloqueig permanent de qualsevol tipus de confiança federal. A la pèrdua de prestigi del catalanisme dins d'Espanya s'hi ha afegit l'escàndol personal i familiar aportat per un pujolisme que havia arribat a eclipsar i ocupar tot l'espai polític i cultural fins i tot de la catalanitat.

Desmentint aquest darrer avatar pujolista, tacat per l'egoisme fiscal i la corrupció política, cal reivindicar el catalanisme sencer com una fructífera trajectòria històrica, que ofereix com tota obra humana un balanç ambivalent però globalment esperançador; en favor d'un país cívic i obert, d'una Espanya democràtica i plural, i d'una Europa federal, exemple de pau, estabilitat i prosperitat, i a la vegada actor protagonista a l'escena internacional. La Catalunya real, amb la llengua recuperada, els nivells d'autogovern insòlits fins i tot en els estats federals més descentralitzats, és una riquesa de tots, un punt de partida a consolidar i a preservar i un motiu d'orgull per a la democràcia espanyola.

L'esforç secular dels catalans per autogovernar-se no tindria sentit des del moment en què esdevingués un joc exclusivista i de suma zero, pensat per al propi profit i no com a aportació a la construcció europea. Una de les més grans dificultats de projecció de l'independentisme és la rea-

litat d'una Catalunya rica i benestant que planteja als europeus una ruptura guiada purament per l'egoisme fiscal i per la prujia identitària. La secessió catalana dins l'Espanya constitucional és l'equivalent a ressuscitar l'enemistat entre França i Alemanya dins la Unió Europea o a glorificar el tipus de nacionalismes que més mal han fet a Europa. El catalanisme no ha estat mai majoritàriament independentista perquè sempre ha estat majoritàriament en favor de la unió amb els ciutadans i els pobles d'Espanya i d'Europa, i aquest esperit és el que cal recuperar avui.

Es tracta de tornar a una certa idea de Catalunya, en paraules del president Josep Tarradellas. Que té el seu fonament en el republicanisme cívic, en les polítiques de ciutadania i no en les polítiques d'identitat, en els drets individuals dels ciutadans i no en els drets comunitaristes dels grups religiosos, lingüístics o ètnics, en la solidaritat i la fraternitat i no en la competència entre supremacismes. No es pot confondre la frívola consigna de la república amb un republicanisme cívic que es pot veure perfectament realitzat en sistemes constitucionals i democràtics com l'espanyol.

No s'esgoten aquí les virtuts del nou catalanisme. Aquesta antiga expressió transversal i majoritària de la civilitat catalana també té valor per als qui no són catalans. La idea d'una Catalunya forta i projectada al món, mediterrània i llatinoamericana, espanyola i europea, en la qual conviuen en harmonia les seves dues llengües —el català i el castellà—, i que actua com un dels motors econòmics i culturals de les Espanyes, especialment a través de la seva brillant capitalitat barcelonina, s'ha d'entendre també com una bandera de la simpatia que sempre ha rebut històricament de ciutadans d'arreu del món. No la deixem caure. Passem pàgina. ●

La pluralitat del món municipal

El balanç dels acords municipals mostra que el mapa del poder local és molt divers i transversal

Les eleccions municipals determinen el color del governs locals i la composició de les institucions supramunicipals com els consells comarcals i les diputacions provincials, però sobretot palesen la força i la implantació dels partits, raó per la qual la lluita en aquest àmbit esdevé prioritària per a la supervivència, per al creixement i per a les expectatives de les organitzacions partidistes. En aquest sentit les eleccions del 26 de maig, però sobretot les aliances que es van materialitzar el 15 de juny amb la constitució dels ajuntaments, informen de la salut dels partits i resolen interrogants.

En primer lloc l'estat de la qüestió que està resultant ser el motor de la vida política catalana i que n'explica l'actual deriva: la disputa entre ERC i la postconvergència per l'hegemonia en l'espai independentista. A les eleccions generals Esquerra es va imposar amb claredat però els resultats de les eleccions mu-

nicipals i europees van ser més ambivalents. ERC va guanyar les municipals, esdevenint la primera força política en termes de vots i d'electes. Però un cop enllestits els pactes municipals, Junts per Catalunya, malgrat la davallada i la pèrdua de places importants com Sant Cugat segueix sent la força amb més alcaldies, en conserva 370.

Això explica, en gran mesura, perquè la refundació de l'espai postconvergent que comença a gestar-se sota les regnes de Mas passi per mirar de conciliar el puigdemontisme i el PDECAT, que ha esdevingut un partit d'alcaldes. ERC per la seva banda pot celebrar ser el partit que més ha crescut, ha guanyat més de 100 alcaldies sumant-ne en total 359, algunes de molt significatives com la de Lleida que passa de mans socialistes a republicanes.

I finalment dins l'espectre independentista la CUP augmenta lleugerament el seu poder municipal. L'independentisme es troba

sòlidament implantat al conjunt de Catalunya i el seu predomini municipal li permet el control de la majoria dels consells comarcals i de les diputacions provincials. ERC és el partit amb més diputats provincials a Tarragona i a Lleida mentre que Junts per Catalunya conserva la primera posició a Girona tot i que retrocedeix. Però no és segur que una força independentista pugui governar la de Barcelona, ja que els republicans han empatat amb el PSC.

El segon interrogant era l'abast de la recuperació del partit socialista molt beneficiat per l'arribada de Pedro Sánchez a la Moncloa i per la seva victòria a les eleccions generals. El PSC ha millorat els seus resultats en termes globals, governa moltes de les ciutats més poblades de Catalunya (a banda de formar part del govern de Barcelona, governa l'Hospitalet de Llobregat, Badalona, Sabadell, Mataró o Santa Coloma de Gramenet) però ha perdut una trentena d'alcaldies, entre les quals les de Lleida, una plaça històrica, i Tarragona. En conserva 89 i pot vanter-se que la majoria dels ciutadans de Catalunya tenen un alcalde socialista.

La tercera qüestió era la posició dels Comuns després de les constants convulsions en el seu espai polític. Igual que al conjunt d'Espanya la nova esquerra alternativa no ha estat capaç de beneficiar-se del seu accés a les institucions el 2015 i encara que en conjunt ha pogut retenir 16 alcaldies a tot Catalunya i ha salvat *in extremis* la de Barcelona, on Ada Colau seguirà sent alcaldessa tot i que els Comuns van ser superats per ERC, ha d'afrontar una redefinició que aclareixi el seu lideratge de cara a les eleccions autonòmiques, les relacions entre els diferents grups i amb els referents estatals de Podemos i/o la nova formació impulsada per Íñigo Errejón.

En quart lloc s'especulava sobre el paper del PP a Catalunya, partit que s'ha vist molt afeblit en els darrers anys, fins al punt que el seu líder fins fa poc, Xavier García Albiol, va fer campanya a Badalona desmarcant-se del partit i va tornar a guanyar les eleccions malgrat no haver pogut conservar l'alcaldia. Contra pronòstic, Josep Bou va obtenir dos regidors a Barcelona però en conjunt el PP només va guanyar a tres municipis i sols governa el petit ajuntament de Pontons.

I finalment la incògnita sobre la implantació territorial de Ciutadans també s'ha resolt. El partit taronja va ser capaç de guanyar les eleccions del 21-D en unes condicions excepcionals de polarització i amb un PSC en hores baixes però segueix sense aconseguir penetració territorial i sense governar ni un sol ajuntament a Catalunya. Sense caps visibles per la fugida a Madrid dels seus màxims dirigents, i sense implantació territorial Ciutadans difícilment podrà aspirar a repetir la gesta del 21-D. Menys encara després del trencament amb Manuel Valls pel seu suport a Colau per evitar que l'independentisme governés Barcelona i de l'abandonament de Toni Roldán descontent amb la negativa del partit a negociar amb el PSOE el govern central.

Encara que a Barcelona, i molt sorollosament, s'hagi decidit el govern en funció de la política de blocs, el balanç dels acords municipals evidencia que al conjunt de Catalunya el mapa de poder local és molt divers i amb nombrosos exemples d'acords entre partits dels diferents blocs. Potser els dirigents d'alguns partits tenen interès a mantenir la polarització política i a traslladar la idea que la societat està fracturada i cada vegada més belgicanitzada, però la realitat al territori sembla ser molt més porosa, permeable i respectuosa amb a la pluralitat social. ●

La sentència: digestió i gestió

No es pot esperar que el Tribunal Suprem resolgui els problemes de la inacció política passada, però tampoc que en compliqui la resolució futura

El judici del *procés* va quedar al juny vist per a sentència. La Sala Segona del Tribunal Suprem avalua els fets de setembre i octubre del 2017 a partir dels testimonis i les dades contradictòries aportades en la vista oral. S'ha acabat el temps de la justícia i s'obre una finestra d'oportunitat per a la política: la digestió i la gestió de la sentència.

La política ja va tenir el seu temps i el va desaprofitar: el president Rajoy es va refugiar en la llei i el president Puigdemont la va menystenir. Aquest dèficit de política és la «patata calenta», en paraules d'una de les persones cridades a fer justícia, que uns i altres van posar sobre la taula del Suprem. La Sala Segona tornarà ara aquella «patata calenta» a la política en forma de sentència.

Cal esperar de tots els actors polítics que no atii el foc de les emocions i que gestionin el postjudici amb el coratge i la intel·ligència que fins ara els ha mancat. No es pot esperar del Suprem una sentència que resolgui els problemes de la inacció política passada, però tampoc un desenllaç que en compliqui la resolució futura. Dit d'una altra manera: la «patata calenta» que tornaran a posar sobre la taula de la política s'ha de poder digerir per a poder ser gestionada. Els set magistrats no poden resoldre un contenciós polític que, com va recordar

el TC, estan cridats a fer-ho els poders públics «mitjançant el diàleg i la cooperació», i saben que el partit de tornada es jugarà davant la justícia europea. Per això, s'imposen dues reflexions en el pla polític i jurídic. Primera: els processats no ho són pel seu ideari, sinó per promoure la via unilateral: les lleis del referèndum i de transitorietat jurídica, la consulta de l'1-O i la declaració d'independència.

Segona reflexió: la sentència s'està redactant amb quatre tipus penals al tinter: rebel·lió, sedició, malversació i desobediència. Els dos primers han estat qüestionats per penalistes de prestigi, la malversació recull dades no concloents i la desobediència sembla provada: La Fiscalia, utilitzant la terminologia de Hans Kelsen, va parlar de «cop d'Estat». Aquesta és una qualificació política, però no jurídica, i perquè es pugui equiparar al delictes de rebel·lió ha d'anar acompanyada d'un alçament públic i violent, un supòsit que va refutar l'Advocacia de l'Estat.

Comptat i debatut, el Suprem ha d'avaluar els fets i establir la correspondència amb els tipus penals de referència. Cal esperar-ne una sentència justa, tot el contrari d'exemplar. Només així la política en podrà afrontar la digestió i la gestió. ●

► Els 12 acusats davant el tribunal el 12 de febrer, dia d'inici del judici. Fotografia J.J. Guillén. Efe.

